

Oczekiwania wobec nowego rządu Mateusza Morawieckiego

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 23 stycznia 2019 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Powołanie drugiego rządu Mateusza Morawieckiego budzi mniej jednoznacznie pozytywne reakcje niż utworzenie pierwszego gabinetu tego polityka, jednak jest on – jak pokazują badania CBOS¹ – odbierany przychylniej niż rząd Beaty Szydło u progu swojej działalności, przede wszystkim mniejsze są obawy towarzyszące jego powstaniu. Konkretnie oczekiwania związane z nowym rządem badaliśmy w pytaniu otwartym – ankietowani formułowali odpowiedzi samodzielnie, nie korzystając z gotowego zestawu odpowiedzi².

Oczekiwania wobec nowego gabinetu Mateusza Morawieckiego koncentrują się wokół kwestii podniesienia poziomu życia i szerzej – poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej kraju.

Najczęściej powtarzające się postulaty pod adresem rządu odnoszą się do podniesienia zarobków (10%) oraz podwyższenia rent i emerytur oraz ogólnie poprawy sytuacji seniorów (9%). Powoływano się przy tym niekiedy na zapowiedzi i działania zmierzające do podniesienia płacy minimalnej oraz wypłaty 13 i 14 emerytury. Pojawiały się także głosy za likwidacją podatku od rent i emerytur, rozwiązaniem promowanym przez Polskie Stronnictwo Ludowe podczas ostatniej kampanii wyborczej. Ponadto wyrażano ogólne pragnienie poprawy poziomu życia, dobrobytu (7%). Wskazywano na potrzeby różnych grup społecznych i środowisk. Wśród nich wymieniano m.in. ludzi młodych, którzy – jak niekiedy argumentowano – powinni mieć zapewnione dobre perspektywy życiowe w kraju, aby w poszukiwaniu lepszego życia nie musieli wyjeżdżać za granicę. Oczekiwano także poprawy sytuacji rodzin, nie tylko poprzez kontynuację programu Rodzina 500 plus, ale także rozwiązania umożliwiające rodzicom godzenie pracy zawodowej z opieką nad dziećmi, a więc przede wszystkim poprzez zwiększenie dostępności żłobków i przedszkoli. Postulowano polepszenie sytuacji pracowników budżetówki, m.in. nauczycieli oraz pracowników służby zdrowia. W tym kontekście wymieniani byli także niepełnosprawni, ludzie ubodzy, a także wszyscy ci, do których dotychczas rząd nie adresował w sposób szczególny swoich programów i którzy, w związku z tym, mogą czuć się pominięci czy zaniedbani.

¹ Por. komunikat CBOS „Reakcje społeczne na powołanie nowego rządu Mateusza Morawieckiego” grudzień 2019 (oprac. B. Roguska).

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (355) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 28 listopada – 5 grudnia 2019 roku na liczącej 910 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Do najczęściej wyrażanych oczekiwań wobec rządu można zaliczyć zahamowanie inflacji, ograniczenie wzrostu cen, m.in. podwyżek cen żywności, leków, energii i wywozu śmieci (ogółem 6%). Równie często postulowano poprawę sytuacji na rynku pracy, przy czym oczekiwania dotyczyły nie tylko zmniejszenia bezrobocia w miejscu zamieszkania, ale zwiększenia liczby miejsc pracy dobrej jakości, oferujących satysfakcjonujące warunki zatrudnienia i płace. Stosunkowo często wyrażano nadzieję na utrzymanie rozwoju gospodarczego i uniknięcie możliwego kryzysu (ogółem 5%). Spora część wypowiedzi odnosiła się wprost do polityki fiskalnej i szerzej – finansowej państwa. Postulowano zatem obniżenie podatków, m.in. podniesienie kwoty wolnej od podatku (4%), oraz zalecano dbałość o finanse publiczne, ograniczenie „rozdawnictwa” (3%) i zmniejszenie wydatków socjalnych, m.in. z programu Rodzina 500 plus (2%). Pojawiały się postulaty zmiany zasad przydzielania świadczeń wychowawczych z tego programu, np. powiązanie wypłat z pracą zawodową rodziców. Inne głosy odnosiły się do poprawy sytuacji przedsiębiorstw, szczególnie małych firm, i dotyczyły m.in. zmniejszenia biurokracji oraz niepodnoszenia nadmiernie minimalnego wynagrodzenia. Wyrażano ponadto oczekiwania dotyczące polepszenia sytuacji w rolnictwie i zwiększenia opłacalności produkcji rolnej. Pojawiały się również głosy odnoszące się do poprawy infrastruktury, głównie stanu dróg w kraju. Zgłaszano niekiedy różne pomysły i uwagi na temat systemu emerytalnego, zwykle dotyczące ułatwień w przechodzeniu na emeryturę.

Jeśli chodzi o inne dziedziny życia, zdecydowanie najczęstsze oczekiwania dotyczyły poprawy funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej i zwiększenia dostępności usług medycznych (8%). Pozostałe postulaty odnosiły się m.in. do poprawy funkcjonowania systemu edukacji, podjęcia działań zmierzających do lepszej ochrony środowiska naturalnego i zapobiegania zmianom klimatycznym oraz poprawy funkcjonowania sądownictwa. W kwestii systemu wymiaru sprawiedliwości dość wyraźnie zaznaczyły się dwa sprzeczne ze sobą stanowiska: część osób postulowała dokończenie reformy sądownictwa, „zrobienie porządku” z sądami, część przeciwnie – oczekiwała wycofania się z wprowadzonych zmian. Inną kwestią, niezbyt często podnoszoną, ale budzącą kontrowersje, była polityka zagraniczna. Część osób deklarowała, że rząd powinien być mniej uległy i bardziej dbać o interesy Polski na arenie międzynarodowej, inni z kolei wyrażali przekonanie, że priorytetem powinna być poprawa stosunków z innymi krajami oraz instytucjami Unii Europejskiej. Sprzeczne oczekiwania dotyczyły także rozwiązań odnoszących się do kwestii światopoglądowych, takich jak stosunki z Kościołem, prawna regulacja aborcji, prawa osób LGBT+. Sprawy te jednak rzadko były poruszane przez badanych. Pozostałe nieliczne głosy dotyczyły potrzeby zmniejszenia biurokracji oraz dbania o bezpieczeństwo wewnętrzne i zewnętrzne.

Pod adresem rządu formułowano także postulaty dotyczące sposobu sprawowania władzy, jakości rządzenia. Najwięcej osób (7%) odnosiło się w tym kontekście do etyki działania rządzących i ich wiarygodności, oczekując prawdomówności, uczciwości i przejrzystości w rządzeniu. Ponadto oczekiwano od władzy przestrzegania konstytucji, praworządności oraz poszanowania wolności obywatelskich (3%). Dostrzegano potrzebę wyciszenia emocji politycznych, ograniczenia konfliktów, porozumienia i zgody różnych sił politycznych (3%). Apelowano o niedzielenie Polaków, tolerancję i równe traktowanie różnych grup społecznych, także – hasłowo – o spokój i stabilizację w kraju oraz o sprawiedliwość. Ponadto wyrażano oczekiwania dotyczące poprawy kultury politycznej, zmiany trybu pracy nad ustawami oraz samodzielności w rządzeniu.

Część osób wyrażała ogólne nadzieje na poprawę sytuacji w kraju (4%), dobre, skuteczne i fachowe rządy (4%), realizację obietnic wyborczych (4%) oraz kontynuację dotychczasowej polityki (3%).

Inni z kolei deklarowali brak oczekiwań (6%) lub proponowali dymisję rządu i premiera (3%).

Jeszcze inni (10%) wyrażali brak zainteresowania polityką i nie potrafili określić swoich oczekiwań wobec rządu.

Czego przede wszystkim oczekuje Pan(i) od nowego rządu Mateusza Morawieckiego?

OGÓLNE POSTULATY I OCZEKIWANIA	
Ogólnie – poprawa sytuacji w kraju, żeby nie było gorzej	4%
Dobre rządy, skuteczność, fachowość, rozsądek, mniej fantazjowania, więcej realnych planów. Żeby więcej robili, niż gadali, więcej czynów	4%
Realizacja obietnic wyborczych	4%
Kontynuacja dotychczasowej polityki, oby tak dalej	3%
Radzenie sobie z opozycją, utrzymanie władzy	1%
POSTULATY SPOŁECZNO-EKONOMICZNE	
Zahamowanie inflacji, ograniczenie wzrostu cen, zahamowanie wzrostu cen żywności, leków, energii, paliwa, śmieci	6%
Poprawa warunków pracy, więcej miejsc pracy	6%
Rozwój gospodarczy, utrzymanie dobrej koniunktury, uniknięcie kryzysu	5%
Obniżka podatków, podwyższenie kwoty wolnej od podatku	4%
Przezorna polityka finansowa, niezadłużanie kraju, ograniczenie „rozdawnictwa”; pilnować budżetu	3%
Ograniczenie wydatków socjalnych, zachęcanie do pracy, zmiany zasad przydzielania świadczeń wychowawczych z programu rodzina 500 Plus	2%
Poprawa sytuacji przedsiębiorców, firm: mniej biurokracji, niepodwyższanie płacy minimalnej; ułatwienia w prowadzeniu działalności gospodarczej – łatwiejsze przepisy skarbowe i ZUS	2%
Poprawa sytuacji w rolnictwie, wzrost opłacalności produkcji rolnej	2%
Poprawa infrastruktury, m.in. drogowej	1%
Oczekiwania dotyczące systemu emerytalnego, np. powiązanie emerytury ze stażem pracy	1%
POSTULATY DOTYCZĄCE WARUNKÓW ŻYCIA	
Wyższe zarobki, podwyżka płacy minimalnej, zmniejszenie dysproporcji w zarobkach	10%
Wyższe emerytury i renty, poprawa sytuacji emerytów, likwidacja podatku od emerytur i rent, 13. i 14. emerytura	9%
Lepsze życie, dobrobyt: żeby się normalnie żyło, żeby na wszystko starczało, żeby stać było na godne życie	7%
Poprawa sytuacji ludzi młodych: praca, mieszkania, zatrzymanie ludzi młodych w kraju, lepszy start dla młodych	3%
Poprawa sytuacji rodzin, także samotnych rodziców: więcej żłobków, przedszkoli, mniejsze opłaty za żłobki, kontynuacja dotychczasowej polityki	2%
Poprawa sytuacji w budżetówce, nauczycieli, pracowników służby zdrowia	2%
Poprawa sytuacji niepełnosprawnych	1%
Poprawa sytuacji innych grup: pracowników fizycznych, samotnych pracujących	1%
Poprawa opieki społecznej, zmniejszenie ubóstwa	1%
POSTULATY DOTYCZĄCE RÓŻNYCH DZIEDZIN ŻYCIA	
Poprawa funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej, lepszy dostęp do usług medycznych, w tym do specjalistów	9%
Poprawa funkcjonowania systemu edukacji	2%
Poprawa stanu środowiska naturalnego, polityka klimatyczna	2%
Sądownictwo – dalsze zmiany, dokończenie reformy, porządek w sądownictwie	2%
Sądownictwo – wycofanie się z dotychczasowych zmian	1%
Ograniczenie biurokracji, mniej urzędników	1%
Polityka zagraniczna – suwerenna, dbanie o interes Polski	1%
Polityka zagraniczna – dobre relacje międzynarodowe, współpraca z instytucjami UE	1%
Troska o bezpieczeństwo wewnętrzne i zewnętrzne	1%
Jednoznaczne stanowisko wobec gender, LGBT, zakaz aborcji	1%
Oddzielenie państwa od Kościoła, liberalizacja dostępu do aborcji	1%

Czego przede wszystkim oczekuje Pan(i) od nowego rządu Mateusza Morawieckiego?

POSTULATY DOTYCZĄCE JAKOŚCI RZĄDZENIA	
Wiarygodność, prawdomówność, uczciwość, przejrzystość działania, złagodzić arogancje i cynizm	7%
Ograniczenie władzy: przestrzeganie konstytucji, praworządność, poszanowanie wolności obywatelskich i zasad demokracji	3%
Wyciszenie emocji politycznych, porozumienie, zgoda, mniej kłótni	3%
Niedzielenie Polaków, tolerancja, równe traktowanie wszystkich obywateli	2%
Stabilizacja, spokój – ogólnie	2%
Sprawiedliwość – ogólnie	2%
Poprawa kultury politycznej, zmiana języka, poprawa jakości polityki	1%
Zmiana trybu pracy nad ustawami, więcej namysłu, spowolnienie tempa pracy	1%
Samodzielność w rządzeniu; niezależności od Prezesa	1%
INNE	
Inne konkretne kwestie	2%
Brak oczekiwań	6%
Dymisja rządu i premiera, zmiana rządu	3%
Nie wiem, nie interesuję się polityką	10%

Oczekiwania wobec rządu zależą w dużej mierze od orientacji politycznej: nastawienia do rządu oraz preferencji partyjnych.

Osoby określające się jako zwolennicy rządu częściej niż jego przeciwnicy zgłaszają pod adresem obecnego gabinetu postulaty dotyczące warunków życia, oczekując wyższych rent i emerytur, podwyżek płac oraz podniesienia poziomu życia. Częściej także wyrażają nadzieję na utrzymanie dobrej koniunktury i poprawę sytuacji na rynku pracy. To przede wszystkim oni oczekują kontynuacji dotychczasowej polityki oraz realizacji obietnic wyborczych. Dość podobne pod względem oczekiwań wobec rządu są osoby deklarujące wobec niego obojętność bądź niejednoznaczny stosunek: ich postulaty dotyczą głównie wzrostu płac i emerytur oraz ograniczenia podwyżek cen. Inaczej wyglądają priorytety przeciwników rządu. Szczególnie często dotyczą one postawy etycznej: wiarygodności, prawdomówności i uczciwości rządzących. To głównie oni oczekują przestrzegania konstytucji, praworządności i poszanowania zasad demokracji, wycofania się ze zmian w sądownictwie. Częściej niż inni apelują o niedzielenie Polaków, tolerancję i równe traktowanie wszystkich obywateli. Jeśli chodzi o kwestie społeczno-ekonomiczne, to częściej niż pozostali wyrażają obawy i zastrzeżenia dotyczące polityki finansowej państwa, akcentując potrzebę większej dbałości o stan finansów państwa i niechęć do nadmiernych wydatków socjalnych. Ponadto częściej niż postali postulują obniżenie podatków. Stosunkowo często wyrażają także troskę o stan środowiska naturalnego, martwią się zmianami klimatu, oczekując działań rządu w tej sprawie.

Wszystkich, niezależnie od ich stosunku do rządu, łączy oczekiwanie poprawy funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej i poprawy dostępności usług medycznych.

Czego przede wszystkim oczekuje Pan(i) od nowego rządu Mateusza Morawieckiego?	Stosunek do rządu		
	Zwolennicy	Przeciwnicy	Obojętni i niemający zdania
	w procentach		
OGÓLNE POSTULATY I OCZEKIWANIA			
Ogólnie – poprawa sytuacji w kraju, żeby nie było gorzej	5	1	5
Dobre rządy, skuteczność, fachowość, rozsądek	4	4	2
Realizacja obietnic wyborczych	6	2	4
Kontynuacja dotychczasowej polityki, <i>oby tak dalej</i>	8	0	1
Radzenie sobie z opozycją, utrzymanie władzy	2	0	0
POSTULATY SPOŁECZNO-EKONOMICZNE			
Zahamowanie inflacji, ograniczenie wzrostu cen, zahamowanie wzrostu cen żywności, leków, energii, paliwa, śmieci	4	5	9
Poprawa warunków pracy, więcej miejsc pracy	7	4	7
Rozwój gospodarczy, utrzymanie dobrej koniunktury, uniknięcie kryzysu	8	4	3
Obniżka podatków, podwyższenie kwoty wolnej od podatku	4	6	3
Przezorna polityka finansowa, niezadłużanie kraju, ograniczenie „rozdawnictwa”; <i>pilnować budżetu</i>	1	9	1
Ograniczenie wydatków socjalnych, zachęcanie do pracy, zmiany zasad przydzielania świadczeń wychowawczych z programu rodzina 500 plus	1	3	2
Poprawa sytuacji przedsiębiorców, firm: mniej biurokracji, niepodwyższanie płacy minimalnej	2	4	3
Poprawa sytuacji w rolnictwie, wzrost opłacalności produkcji rolnej	3	0	3
Poprawa infrastruktury, m.in. drogowej	1	1	1
Oczekiwania dotyczące systemu emerytalnego, np. powiązanie emerytury ze stażem pracy	1	1	0
POSTULATY DOTYCZĄCE WARUNKÓW ŻYCIA			
Wyższe zarobki, podwyżka płacy minimalnej, zmniejszenie dysproporcji w zarobkach	10	5	14
Wyższe emerytury i renty, poprawa sytuacji emerytów, likwidacja podatku od emerytur i rent, 13. i 14. emerytura	13	5	9
Lepsze życie, dobrobyt: <i>żeby się normalnie żyło, żeby na wszystko starczało, żeby stać było na godne życie</i>	9	4	5
Poprawa sytuacji ludzi młodych: praca, mieszkania, zatrzymanie ludzi młodych w kraju, <i>lepszy start dla młodych</i>	3	3	3
Poprawa sytuacji rodzin, także samotnych rodziców: więcej żłobków, przedszkoli, mniejsze opłaty za żłobki, kontynuacja dotychczasowej polityki	3	1	2
Poprawa sytuacji w budżetówce, nauczycieli, pracowników służby zdrowia	2	0	2
Poprawa sytuacji niepełnosprawnych	1	0	1
Poprawa sytuacji innych grup: pracowników fizycznych, samotnych pracujących	1	0	1
Poprawa opieki społecznej, zmniejszenie ubóstwa	1	0	1

Czego przede wszystkim oczekuje Pan(i) od nowego rządu Mateusza Morawieckiego?	Stosunek do rządu		
	Zwolennicy	Przeciwnicy	Obojętni i niemający zdania
	w procentach		
POSTULATY DOTYCZĄCE RÓŻNYCH DZIEDZIN ŻYCIA			
Poprawa funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej, lepszy dostęp do usług medycznych, w tym do specjalistów	9	10	8
Poprawa funkcjonowania systemu edukacji	3	2	2
Poprawa stanu środowiska naturalnego, polityka klimatyczna	0	5	1
Sądownictwo – dalsze zmiany, dokończenie reformy, porządek w sądownictwie	3	0	1
Sądownictwo – wycofanie się z dotychczasowych zmian	0	3	1
Ograniczenie biurokracji, mniej urzędników	1	1	1
Polityka zagraniczna – suwerenna, dbanie o interes Polski	1	1	0
Polityka zagraniczna – dobre relacje międzynarodowe, współpraca z instytucjami UE	1	2	1
Troska o bezpieczeństwo wewnętrzne i zewnętrzne	1	1	0
Jednoznaczne stanowisko wobec gender, LGBT, zakaz aborcji	1	0	1
Oddzielenie państwa od Kościoła, liberalizacja dostępu do aborcji	0	2	1
POSTULATY DOTYCZĄCE JAKOŚCI RZĄDZENIA			
Wiarygodność, prawdomówność, uczciwość, przejrzystość działania	2	16	4
Ograniczenie władzy: przestrzeganie konstytucji, praworządność, poszanowanie wolności obywatelskich i zasad demokracji	1	9	0
Wyciszenie emocji politycznych, porozumienie, zgoda, mniej kłótni	3	3	3
Niedzielenie Polaków, tolerancja, równe traktowanie wszystkich obywateli	1	4	1
Stabilizacja, spokój – ogólnie	3	2	2
Sprawiedliwość – ogólnie	2	1	2
Poprawa kultury politycznej, zmiana języka, poprawa jakości polityki	1	1	0
Zmiana trybu pracy nad ustawami, więcej namysłu, spowolnienie tempa pracy	0	2	1
Samodzielność w rządzeniu; <i>niezależności od Prezesa</i>	0	2	1
INNE			
Inne konkretne kwestie	3	2	1
Brak oczekiwań	3	10	6
Dymisja rządu i premiera, zmiana rządu	0	8	0
Nie wiem, nie interesuję się polityką	8	6	14

Zdeklarowani wyborcy Prawa i Sprawiedliwości częściej niż pozostałe elektoraty koncentrują się na kwestiach związanych z materialnym poziomem życia, oczekując podwyżek emerytur, wzrostu płac i dobrobytu. Stosunkowo często mają nadzieję na utrzymanie dobrej koniunktury gospodarczej i poprawę sytuacji na rynku pracy. Jako jedyni wyrażają oczekiwanie dalszych zmian w sądownictwie, choć nie jest to dla nich kwestia priorytetowa. Generalnie to przede wszystkim wyborcy Prawa i Sprawiedliwości oczekują kontynuowania dotychczasowej polityki, realizacji obietnic wyborczych i mają nadzieję na poprawę sytuacji w kraju.

Postulaty zwolenników Koalicji Obywatelskiej relatywnie często dotyczą jakości rządzenia. Stosunkowo często oczekują oni od rządu wiarygodności, prawdomówności, uczciwości i przejrzystości w działaniu oraz przestrzegania konstytucji, praworządności i poszanowania zasad demokracji. To oni jako jedyni mówią o potrzebie zmiany trybu pracy nad ustawami oraz poprawy

kultury politycznej. Ponadto stosunkowo często deklarują brak oczekiwań wobec rządu lub wyrażają pragnienie zmiany rządu lub premiera.

Sympatycy Polskiego Stronnictwa Ludowego relatywnie często zwracają uwagę na potrzebę ograniczenia wzrostu cen, poprawę sytuacji przedsiębiorców, szczególnie prowadzących małe firmy, oraz na polepszenie sytuacji osób zatrudnionych w sferze budżetowej, m.in. nauczycieli i pracowników służby zdrowia. Zdecydowanie częściej niż inni wśród priorytetów wymieniają potrzebę poprawy funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej. Stosunkowo często chcieliby wyciszenia emocji politycznych, zgody oraz niedzielenia Polaków.

Wyborcy ugrupowań w ostatnich wyborach startujących pod szyldem Sojuszu Lewicy Demokratycznej częściej niż sympatycy pozostałych ugrupowań akcentują potrzebę troski o stan finansów publicznych i ograniczenie „rozdawnictwa”. Relatywnie najczęściej oczekują poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych. Częściej niż wyborcy pozostałych ugrupowań zwracają uwagę na potrzebę ochrony stanu środowiska naturalnego i przeciwdziałania zmianom klimatu, a także oczekują cofnięcia zmian w sądownictwie oraz wprowadzenia w życie bliskich lewicy postulatów dotyczących m.in. miejsca Kościoła w życiu publicznym czy liberalizacji dostępu do aborcji. Szczególnie często oczekują od rządzących prawdomówności, uczciwości i przejrzystości w działaniu, stosunkowo często także przestrzegania konstytucji, praworządności oraz niedzielenia Polaków, równego traktowania wszystkich obywateli.

Zwolennicy Konfederacji kładą szczególny nacisk na postulaty społeczno-ekonomiczne, wśród których priorytetową kwestią jest obniżenie podatków. Istotne są dla nich: poprawa sytuacji przedsiębiorców, rozwój gospodarczy, zahamowanie inflacji oraz ograniczenie wydatków socjalnych. Postulaty sympatyków tej partii częściej niż innych elektoratów dotyczą polityki zagranicznej – oczekują oni, że będzie ona suwerenna i zgodna z polskimi interesami, ale także mają nadzieję na dobrą współpracę międzynarodową. Zwolennicy Konfederacji oczekują także jednoznaczne stanowiska rządu wobec gender, LGBT i aborcji. Również dla nich bardzo istotna jest etyka działania rządzących: wiarygodność, uczciwość, prawdomówność. Zdecydowanie rzadziej niż pozostali zgłaszają postulaty poprawy funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej.

Czego przede wszystkim oczekuje Pan(i) od nowego rządu Mateusza Morawieckiego?	Zdeklarowane elektoraty				
	KW Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL, Kukiz'15)	KW Prawo i Sprawiedliwość (PiS, Porozumienie, SP)	KW Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD, Wiosna, Lewica Razem)	KW Konfederacja Wolność i Niepodległość	KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni
	w procentach				
OGÓLNE POSTULATY I OCZEKIWANIA					
Ogólnie – poprawa sytuacji w kraju, żeby nie było gorzej	4	6	2	0	2
Dobre rządy, skuteczność, fachowość, rozsądek	1	4	5	0	5
Realizacja obietnic wyborczych	4	6	4	0	2
Kontynuacja dotychczasowej polityki, <i>oby tak dalej</i>	2	9	0	0	0
Radzenie sobie z opozycją, utrzymanie władzy	0	2	0	2	0
POSTULATY SPOŁECZNO-EKONOMICZNE					
Zahamowanie inflacji, ograniczenie wzrostu cen, zahamowanie wzrostu cen żywności, leków, energii, paliwa, śmieci	10	5	7	10	6
Poprawa warunków pracy, więcej miejsc pracy	2	8	4	0	3
Rozwój gospodarczy, utrzymanie dobrej koniunktury, uniknięcie kryzysu	2	8	3	11	5
Obniżka podatków, podwyższenie kwoty wolnej od podatku	0	2	3	34	3
Przezorna polityka finansowa, niezadłużanie kraju, ograniczenie „rozdawnictwa”; <i>pilnować budżetu</i>	2	1	13	5	7
Ograniczenie wydatków socjalnych, zachęcanie do pracy, zmiany zasad przydzielania świadczeń wychowawczych z programu rodzina 500 plus	3	0	4	10	1
Poprawa sytuacji przedsiębiorców, firm: mniej biurokracji, niepodwyższanie płacy minimalnej	8	1	0	13	4
Poprawa sytuacji w rolnictwie, wzrost opłacalności produkcji rolnej	2	3	2	0	0
Poprawa infrastruktury, m.in. drogowej	0	2	3	0	1
Oczekiwania dotyczące systemu emerytalnego, np. powiązanie emerytury ze stażem pracy	2	2	0	0	0

Czego przede wszystkim oczekuje Pan(i) od nowego rządu Mateusza Morawieckiego?	Zdeklarowane elektoraty				
	KW Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL, Kukiz'15)	KW Prawo i Sprawiedliwość (PiS, Porozumienie, SP)	KW Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD, Wiosna, Lewica Razem)	KW Konfederacja Wolność i Niepodległość	KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni
	w procentach				
POSTULATY DOTYCZĄCE WARUNKÓW ŻYCIA					
Wyższe zarobki, podwyżka płacy minimalnej, zmniejszenie dysproporcji w zarobkach	9	11	3	7	6
Wyższe emerytury i renty, poprawa sytuacji emerytów, likwidacja podatku od emerytur i rent, 13. i 14. emerytura	9	14	3	0	6
Lepsze życie, dobrobyt: <i>żeby się normalnie żyło, żeby na wszystko starczało, żeby stać było na godne życie</i>	1	9	3	3	4
Poprawa sytuacji ludzi młodych: praca, mieszkania, zatrzymanie ludzi młodych w kraju, <i>lepszy start dla młodych</i>	0	2	2	2	3
Poprawa sytuacji rodzin, także samotnych rodziców: więcej żłobków, przedszkoli, mniejsze opłaty za żłobki, kontynuacja dotychczasowej polityki	3	3	3	0	2
Poprawa sytuacji w budżetówce, nauczycieli, pracowników służby zdrowia	5	2	3	0	1
Poprawa sytuacji niepełnosprawnych	1	1	4	0	0
Poprawa sytuacji innych grup: pracowników fizycznych, samotnych pracujących	0	1	1	0	0
Poprawa opieki społecznej, zmniejszenie ubóstwa	2	2	0	0	1
POSTULATY DOTYCZĄCE RÓŻNYCH DZIEDZIN ŻYCIA					
Poprawa funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej, lepszy dostęp do usług medycznych, w tym do specjalistów	20	10	11	3	8
Poprawa funkcjonowania systemu edukacji	0	2	2	3	3
Poprawa stanu środowiska naturalnego, polityka klimatyczna	2	1	7	0	3
Sądownictwo – dalsze zmiany, dokończenie reformy, porządek w sądownictwie	0	4	0	0	0
Sądownictwo – wycofanie się z dotychczasowych zmian	0	0	6	0	3
Ograniczenie biurokracji, mniej urzędników	0	1	1	0	2
Polityka zagraniczna – suwerenna, dbanie o interes Polski	0	1	0	4	1
Polityka zagraniczna – dobre relacje międzynarodowe, współpraca z instytucjami UE	0	2	2	3	0
Troska o bezpieczeństwo wewnętrzne i zewnętrzne	3	2	1	2	0
Jednoznaczne stanowisko wobec gender, LGBT, zakaz aborcji	0	1	0	3	0
Oddzielenie państwa od Kościoła, liberalizacja dostępu do aborcji	2	1	3	0	1

Czego przede wszystkim oczekuje Pan(i) od nowego rządu Mateusza Morawieckiego?	Zdeklarowane elektoraty				
	KW Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL, Kukiz'15)	KW Prawo i Sprawiedliwość (PiS, Porozumienie, SP)	KW Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD, Wiosna, Lewica Razem)	KW Konfederacja Wolność i Niepodległość	KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni
	w procentach				
POSTULATY DOTYCZĄCE JAKOŚCI RZĄDZENIA					
Wiarygodność, prawdomówność, uczciwość, przejrzystość działania	5	2	16	12	14
Ograniczenie władzy: przestrzeganie konstytucji, praworządność, poszanowanie wolności obywatelskich i zasad demokracji	2	1	6	0	11
Wyciszenie emocji politycznych, porozumienie, zgoda, mniej kłótni	6	3	1	2	4
Niedzielenie Polaków, tolerancja, równe traktowanie wszystkich obywateli	4	1	5	0	3
Stabilizacja, spokój – ogólnie	1	3	1	0	3
Sprawiedliwość – ogólnie	2	1	2	2	2
Poprawa kultury politycznej, zmiana języka, poprawa jakości polityki	0	0	0	0	2
Zmiana trybu pracy nad ustawami, więcej namysłu, spowolnienie tempa pracy	0	0	0	0	3
Samodzielność w rządzeniu; <i>niezależności od Prezesa</i>	0	0	3	0	3
INNE					
Inne konkretne kwestie	2	3	0	12	1
Brak oczekiwań	10	3	4	6	11
Dymisja rządu i premiera, zmiana rządu	2	0	8	0	7
Nie wiem, nie interesuję się polityką	21	6	13	10	6

Oczekiwania Polaków wobec nowego rządu koncentrują się wokół kwestii dotyczących polepszenia warunków życia i sytuacji społeczno-gospodarczej w kraju. Szczególnie często powtarzają się postulaty wzrostu płac, podwyżek rent i emerytur oraz poprawy bytu. Do spraw postrzeganych jako priorytetowe trzeba zaliczyć także poprawę funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej i dostępności usług medycznych. W wypowiedziach badanych widoczne są echa zapowiedzi składanych podczas kampanii wyborczej, dotyczące m.in. 13 i 14 emerytury oraz budowania państwa dobrobytu. Część osób wprost mówi o realizacji obietnic wyborczych i kontynuowaniu dotychczasowej polityki. Jednocześnie zauważalny jest niepokój dotyczący z jednej strony nadmiernego wzrostu cen, z drugiej strony – stabilności finansów publicznych w związku z wydatkami na cele społeczne.

Oczekiwania wobec rządu są związane z orientacją polityczną. Ilustrują to deklaracje poszczególnych elektoratów. Elektorat Prawa i Sprawiedliwości jest najbardziej prosocjalny, w największym stopniu wyraża nadzieje na wzrost dochodów i poprawę warunków życia i oczekuje kontynuacji dotychczasowej polityki. Wyborcom Koalicji Obywatelskiej w sposób szczególny zależy na poprawie standardów rządzenia: oczekują od rządu uczciwości, prawdomówności i przejrzystości działania, przestrzegania prawa i poszanowania zasad demokracji. Wyborcy Polskiego Stronnictwa Ludowego częściej niż inni oczekują poprawy funkcjonowania służby zdrowia, często zwracają uwagę na potrzebę polepszenia sytuacji pracowników sfery budżetowej oraz przedsiębiorców oraz wyciszenia emocji politycznych i zgody. Zwolennicy ugrupowań startujących w wyborach pod szyldem Sojuszu Lewicy Demokratycznej kładą szczególny nacisk na przestrzeganie zasad etycznych przez rządzących, dbanie o stan finansów publicznych, ochronę środowiska, wycofanie się ze zmian w sądownictwie. Dla sympatyków Konfederacji priorytetem jest obniżenie podatków i troska o kondycję gospodarki i stan finansów publicznych.

Opracowała

Beata Roguska